

הלכות שבת סימן שפ

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק מח]

המשמטא אין המלך מקפיד על דבר זה⁷⁶.

76 ואף שהגזבר נוטל את השכר לעצמו, מ"מ אם התחלף הגזבר אין השכירות מתבטלת. ובטעם הדבר כתב הבי"ו (ד"ה וכתב הרשב"א) בשני אופנים: א. כיון שאת דמי השכירות גזל הגזבר מכיסו של המלך, אין זה שייך כלל לשכירות. ב. הואיל דמי השכירות אינם עולים לט"ר גדול, וגם אין זה דבר שעולה על לב המלך שיבואו לשכור את הרשות בדרך זו, ומנהג המלכים שמשורתיים וגזבריהם זוכים בדברים מועטים שנחשבים להם ואין מטילין אותם לכיס המלך, הרי זה כאילו זכה המלך בשכירות זו תנתה לגזבר, ומשולחן המלך הוא זוכה.

וכתב הא"ר (ס"ק טו), שמשמע שבשאר שכיר ולקט צריך ליתן את דמי השכירות לארן. ואם לקח אותם השכיר או הלקט לעצמו, תלוי הדין בשני הטעמים שהביא הבי"ו, שלפי הטעם הראשון יש להקל גם בכל שכיר ולקט, ולפי הטעם השני אין להקל אלא בגזבר המלך ולא בכל שכיר ולקט. ולדינא כתב הא"ר להקל בזה.

[משנ"ב שם]

אלא הוא תדין על עבד מעבדיו הקטנים⁷⁷.

77 נראה שכוונתו לעבדים שתפקידהם קטנים ואינם חשובים כל כך, שאף על פי כן כיון שהם עבדי המלך נחשבים הם לשכירי ולקטיו, ואין בותתו לקטנים ממש.

[משנ"ב ס"ק מח]

הלעצמים נסמך ובטל השכירות⁷⁸.

78 והחז"א כתב (א"ח סי' פב ס"ק לד), שנוהגים שלא להקפיד אם עבר הפקיד, וביאר הטעם, שהרי שוכרים מדעכרי גם בשירות שחנתה בבקעה שאינה שלה, ושוכרים בפעם אחת לשבתות הרבה כיון שעכשיו הנכרי דר שם, ובמו כן שוכרים משכירי ולקטיו כיון שעכשיו הוא דר שם, וכיון שנחשב הדבר לשכירות הריהו דון כאילו שר מהבעלים, ואף אם מתו הבעלים ממשיכה השכירות מהמת שכירי ולקטיו. נכח זה בשכר במפורש לזמן קצוב, אבל בשכר בסתם, ראה מה שכתבנו בביה"ל ד"ה ועדיין.

[משנ"ב שם]

אף להסתלק ט"ב שלא לשפר רק עד עשרים שנה⁷⁹.

79 ומקור הדברים, כתב בשע"צ (ס"ק מט) שהוא מתשובת בית שלמה (ח"א סי' נא). ושם הביא את תשובת הבי"ח החדשות (סי' ד), שהמנהג היה לשכור לחמישים שנה, משום שביטול מזה נראית השכירות כחוכא ואיטלולא. וכן משמע משו"ת חכם צבי (סי' ח), אלא שהחכם צבי פסק לומר שכששוכרים מגזבר המלך תועיל רק שכירות לשנה או לשנתיים, שכן מתשובת הרשב"א שהביא הבי"ו מבואר שרק עד זמן זה אין דרך השר להקפיד. ומהמת כן כתב הבית שלמה שיש לשכור רק עד עשרים שנה, שעד שיעור זמן זה יש לומר שהמלך אינו מקפיד על שכירות הגזבר.

ובשו"ת ספר יהושע (סי' ז) הביא בשם הרמב"ן לשכור רק עד עשר שנים, ובשו"ת גינת ורדים (כלל ג סי' כב) כתב שאפשר לשכור למאה שנים, וראה מה שכתבנו לעיל ס"ק ב'.

[משנ"ב ס"ק מט]

דין שנקבל קנס מבית המלך⁸⁰.

80 חידוש גדול כתב בשו"ת קנין תורה (ח"א סי' קט ס"ק ב) בשם

הפתחא זוטא, שהייל שנפצע בעת מלחמתו ומוקבל פרס מהמלך, נחשב לשכיר ולקטו של המלך. [וראה ביה"ל ד"ה ועדיין].

[ביה"ל ד"ה ועדיין]

מפני שיש לו רשות להשפיש בבית ובחצר אדוניו⁸¹.

81 וכן כתב בשו"ת שואל ומשיב (מהדורת ח"ב סי' טב) שאפשר לשכור משכיר ולקט רק אם יש לו זכות השתמשות באותה חצר, וכן דעת החז"א (א"ח סי' פב ס"ק ט ו-לד).

[ביה"ל שם]

מכל קום איתו וזנה לבטל טעמים ששקעה מן⁸².

82 דעת החז"א (שב ס"ק לה), שכיון שבשכיר כתם יכול המושכיר לומר שלא השכיר רק לשבת אחת, נמצא שבכל שבת בערב שבת נחשב שמודה מחדש על השכירות לשבת זו, ואם כן בגזבר שהמלך סילקו וכעת אין לו כח להשכיר מחדש אין שתיקתו מועילה, ואף שלא ביטל את מעשיו הריהם בטלים מפני שאין להם מאשר ומקיים.

עוד כתב (שם), שלשיטתו שהשכירות מועילה מטעם שהפקיד נדון כשכירי ולקטיו של בעל הקרקע וכאילו הוא 'שותף' בדירוג, ולכן משכיר בעל בורחו של הבעלים נודלדא כדעת הביה"ל שהוא 'שלוחו' של המלך או של בעל הקרקע, שבסתמא נוח למשלח במעשיו, אם כן ודאי שאחר שהעבירוהו ממשרתו שוב אינו מועיל אם שכר ממנו בסתם, שהרי ממילא בטלה השכירות, שכבר בלה זמנה.

[משנ"ב ס"ק נא]

אלא כשכיר ולקט, דנגדר אפניו⁸³.

83 ביתר ביאור כתב הרשב"א (עירובין סו, א ד"ה אף שוכר), שדוקא אם הוא בא מכח הנכרי יש לו דין שכירי ולקטיו ויכול להשכיר את רשות הנכרי, אבל בשותפים שכל אחד בא מחמת עצמו, אין לאחד מהם כח לפעול על רשות חברו.

[משנ"ב שם]

אבל לא בפשטנים, שכת' על אהר מיהם שנה בבית⁸⁴.

84 ואף שלענין שאילה פסק השו"ע לעיל (סי'ב) שאם שאל הישראל מקום מהנכרי להניח שם דבר הרי זה נותן עירובו דיו, והרי במקום ששאל ממנו משתמש רק הישראל, ביאר החז"א (א"ח סי' פב ס"ק ד) שבשאלה שהנכרי יכול לסלקו מרשותו, נקראת הרשות גם של הנכרי, ודי בזה כדי להחשב בשכירי ולקטיו, מה שאין כן כשהם שותפים והנכרי אינו יכול לסלק את הישראל מרשותו, אין דיוור הישראל מתערבים עם דיוור הנכרי, ולכן צריך לשכור מהנכרי ולערב עם הישראל.

[שע"צ ס"ק נה]

דתיקא דמצי לסלקי בכל שנה לא קענין שום טעם אחר⁸⁵.

85 דעת החז"א (א"ח סי' צ ס"ק לא), שאפילו אם יכול לסלקם בכל שנה חב אוסרים, ואין להתיר אלא כשהם משותפים באפיה ובישול, ובתוספת הטעם שלא השאיל את ביתו כדי שיאסרו עליו ובמקום אחר (שם סי' פה ס"ק ו ד"ה רא"ש) נראה שהתיר מטעם שיכול לסלקם בלבד. וכתב השו"ת הלכות (סכ"א) שכאן חזר בת, וכן צידד בשו"ת מנחת יצחק (ח"ד סי' נה), והגרשו אויערבך (שו"ת מנחת שלמה ח"ב סי' לה ס"ק ב) פסק להחמיר לכתחילה ברעת החז"א. וראה מה שכתבנו בביה"ל לעיל סי' שע ס"ג ד"ה אינם אוסרים.

הלכות שבת סימן שפב

באר הגולה רנב

צ תוספות סי' מקא
דברי יוחנן בירושלמי
שב * (וכאשר
הנהיגו בן הוא בבית
יוסף בשם תנאים
אשריו ופרש בקהאי
גמא שיש לכל אחר
דירה סמי' עמ'מ
ק בבלי סיר

הנה והוא הדין אם שכרו (ט) וט) (מז) מגזבר המלך. אבל אם לא סלקו רק מן
המזכרות * צדון אכל פרס המלך, צדון מקרי שכירו ולקיסו (מט) ויכול לשכר משהו, ולכן גם שכירות הראשון צדון
קום (כ"י בשם תשובת רשב"א): **טז** * אם ישיראל ואינו יהודי דרים בבית אחת, צריך לשכר מהאנו יהודי ולעבד
עם הישראלי: הנה (ג) * אם יש לכל אחד דירה בפני עצמו, והוא הדין שני * (א) אנו יהודים הנדרים (כא) בביתא גונא
בבית אחד, צריך לשכר (משניות) (כ"י בשם הגאון): **טז** * אם יש לאינו יהודי חמשה שכירים או לקיטים
ישראלים (נב) דרים בביתו, (נג) * אין דירתם חשוכה דירה שזאסרו (נד) זה על זה (נה) (דשכירות של

שערי תשובה

[ט] מגזבר. אפילו טלס המגזבר השכר לעצמו, ואין המלך מקפיד בדבר זה.
בתשובת ביח הנשוא סימן ד ובשאר פנים רבים סימן ט:

באר הגולה

דפסק בסעף יא דאפלו מכה בעל-הבית גס-יין שוכרים, וסגנו משום דחכמים
עשאוהו בשלח: * ועדין איכל פרס המלך וכו'. והנה לפי המבוא בקאן דאף
שנסתלק המגזר ונתמנה אחר על מקומו ובתנאי אין לו עקש שום שלטון על
הגדרות, אפילו הכי כיון שפיקבל צדון פרס מהמלך חשיב עבדו הפולחן ויכולין
לשכר תרשות ממנו, הרי שאין אנו מקפידים אם יש לנו ששוכרים מקנה רשות על
העיר, ורק כיון שזה המלך בעצמו יש לו רשות עליהם והוא מעבדו, יכולין לשכר
ממנו (וכן הביא על דין זה הפנדראבית בשם ר"י טכא"י, הכל עבד מעבדו
הקטנים לא גרע משכירו ולקיסו). ואס"כ צריך עיון מהו על המזכר אדם בכלל
זה, ובבארי לקמן סימן שצא במשנה בריה, דאין לשכר תרשות מקפידו החל
מפני שאין להם רשות על העיר, ורק משני הפאליצייא, עין שם, ופי' המבוא
כאן אין קפידא בזה, והלא על-כ"ל פנים פקידו החל עבדו הפולחן הם ומקפיד
פרס, ואדרבה עדיפא מגזבר שנסתלק שאין לו שום רשות עמה ורק שפיקבל פרס,
ולפיכך לא ישכרו מקום? וגם הראיה שהביא הח"י אדם בנשמת אדם מהפאליצייא, אין
ראיה מקבילה להסמכו. כל זאת נראה לצאת דעתו שאין לדחות דברי הס"א אדם,
דמפשיטות הפוסקים (עין בספר לעצמן שזאל מקום מהעצום ויהיה על-ידיה
כשכירו ולקיסו וד' עמ' בביתו, וכן הוא לשון ריא"י, וכן בשלשן צדון כאן סעף
י' י"ח שאינו שלוחו בכל הבית לא סמכו) ועדין שכירו ולקיסו שיוכלין לשכר
ממנו הוא מפני שיש לו רשות להשפוט בבית ובחצר אדונו¹⁴¹, וכמו שכתבנו
בבאר הלכה בשם צ"א אלפא, ואס"כ פקידו החל אשר באמת אין להם שום
רשות על בני העיר בלא שיר הפאליצייא, אין להם דין שכירו ולקיסו כלל. ואפי'
זה דין ההג"ה כאן מגזבר שנסתלק צריך עיון למעשה, והא אין לו שום רשות על
העיר וגם אין לו שום מהמלך (ודע, רבה שגורשם על זה 'בית יוסף' בשם תשובת
הרשב"א, הוא טענת סופר, שהבית יוסף כתב זה מדעת עצמו ובתשובת הרשב"א
אין), ואולי יש לומר, דכיון שצדון מקבל פרס שרתו הראשונה, עוד לא
נתפלה התמנות, ודמק, מיהו, כל זה לענין לשכר משהו לכתחלה, אבל לענין
שיחבשלה מה שהשכיר בשעה שקנה גזבר, אף שלא השכיר לזמן רק כסתמא, צדון
מספיק כסתמא, ויש לומר דאף-על-פי ששלקו המלך מהיות גזבר מקל
מקום אנו רוצה להכיל מעשים שעשה מכתב¹⁴², וראיה, שצדון נתן לו פרס, ועין
בבית יוסף ודוק: * אם יש לכל אחד דירה בפני עצמו והוא הדין וכו', עין
במשנה בריה טז שכתבנו בשם הרבה פוסקים שחולקים ששפין ומשום ששם
שניהם שנה, ונראה דאין להחמיר בזה כי אם לענין בעל-ביתו, ודקאמ' לו
דמשכירו ולקיסו שוכרין אפילו בעל-ביתו, דבזה כיון ששם שניהם שוין לא שיע'
לומר דהיי אפילו בשכירו ולקיסו, מה שאין כן במשכיר שלא בידשנה, בזה
מסתברא לומר להפוך, כיון דכל שניהן שנה מסתמא מתבאר בפה שחבירו עושה,
דשפין לא קפדי אהדדי בדבר מעט בזה, דמאי אפילו אם משכירו רק להחזיק
ספן אחר, ובפסג' אם ששכירות יכל לכים השפסין: * אין דירתם וכו', עין
במשנה בריה טז ששם כשום דקצי לסלוקיהו, ויהיה דקאמ' מהאי פנא, הא אם

שער הציון

(מח) הפרייטקנים באותו ונהג"ז באות ט, דאפילו אם שכרו עד עולם מהני. ועין שם בפרייטקנים שכתב דכשכרו עד עולם נראה דחסידי מקרי תוך הזמן, וכל-
כן אפילו אם טל לא נקבשל השכירות: (מט) תשובת בית-שלמה חלק א סימן נא, עין שם: (נ) כמו שכתבנו בסעף יג בשם האחרונים: (נא) הבית יוסף וקאמר
מרבדי ותוספתא ששם ובגרי"שע וכתבין קמא שפוסקות, וכן העתיק הסמ"ב וסמ"ק תרין הראשון, וכן באור ורע"ב, שפסקו הוציא הגהות אשר"י דין, מבאר
נמי בפרקי הראשון, דששפסין ששם כל אחד שנה לא מקרי שכירו ולקיסו ונזהר דלא פחדש הבית יוסף בדרבי הגהות אשר"י, וכתבתי-וסף לא נראה ספר אור
ורע"ב פירוש, והוא פירוש הבית יוסף, וכן בספר נשמת אדם תמה על רמ"א שדחה תרין הראשון, וכן בספר גאון-העתיק דקטנין להקמא אף בפרקי הראשון;
(ס) אף שאינו אחרונים מביאין מריב"א דמחלק בין ישראל ועפ"ם לשני צדדים, מכל מקום מזהר הפוסקים לא משמע לחלק בזה, אלא דעקר הדבר תלוי
לשני תרופי התוספות, ולתרון קמא דששפסין שאני אין נקרא-מנה בין ישראל לעפ"ם, וכסתמא דירושלמי דששנה עפ"ם שדרים בבית אחד צריך לשכר מכלם,
ולדברי הרשב"א צריך לרחוק ההיא דירושלמי, וכמו שכתב בגאון-העתיק, עין שם: (ג) רש"י: (ד) גמרא: (ה) הגמרא ואלהי רפה, וכן כתב בפשט-אדם בכל
עה, ותשיג על הפנדראבית דתלי טעמא משום שלא השאיל להם על דעת פן שזאסרו זה על זה, עין שם, ודע, דהתוספתא שכתב וכן מהפשיטתא שכתב דאם
אויסין ומבשלין כל אחד בביתו ולא בבית עפ"ם אוסרין זה על זה, ולא העתקתם, דכבר באנו בסמך שע סעף נ בבאר הלכה והביא דמצי לסלוקי בכל שעה
לא בענין שום טעם אחר¹⁴³: (ט) אחרונים: (טז) מאמר-מרדכי ונשמת אדם, וכן משמע בדרב-למשה האר"י, עין שם, ודין בפני עצמו הוא:
תרגום: 1 משטרה.

הלכות שבת סימן שפ

504 באר הגולה

אינו יהודי אינו אוסר אם שכרו (ט) מבצע-הפית (בית יוסף): י"ז ישתה תצרות (ח) זו לפניו מזו וישאל ואינו יהודי בפנימית וישאל בחיצונה, או שישאל ואינו יהודי בחיצונה וישאל בפנימית, שואפלו אינו יהודי בפנימית * וישגו ישראלים בחיצונה, (י) (נה) * אוסר. (נט) ויש מי שאומר שאפלו אינו יהודי בפנימית (יב) וישאל אחד בחיצונה אוסר: יח * אינו יהודי שהשפיר ביתו לחברו אינו יהודי, אם נשאר לו שום תפיסה בפית, (ס) שיש לו רשות להניח שם שום פלים, יכולים לשכור ממנו, ואם לא נשאר לו שום תפיסה, אם יכול המשפיר (סא) לסלק השוכר תוך זמנו (סב) יכולים לשכור ממנו, ואם לאו אינו מועיל אלא-אם-כן ישכרו מהשוכר (סג) הגה (סד) והוא הדין איש אחר (סד) שיש לו תפיסה בפית יכולין לשכור ממנו, דלא גרע משכיר ולקטו (כ"י בשם ריב"ש סימן תכז): יט יחצר (סה) שישאל ואינו יהודי דרים בה (סו) ובית אחד של ישראל אצל ביתו של זה (סז) ואינו פתוח לחצר וחלונות פניהם, (ע) אינו

באר היטב

משכירו ובהקפדה לא, ואף אה"ל דלא דוקא, הני מלי כשהשולח חי, אבל כשמת השולח אף שהגורר חי הכל בטל, אם לא שמענו השולח החדש ג"כ, עכ"ל. ע"ש: (י) אוסר. עין ט"ז ובהשבות נראה לזה סימן טו: (יא) וישאל. וט"ז ומ"א פתחו דליכא מאן דס"ל הכי, ע"ש: (יב) אינו כדי שיהנה לרוד יחיד ונצא משם. ועין ט"ז מ"ש:

משנה ברורה

שכרו בני החצר הרשות מן העפרים אין צריך לשכור מן השכיר והלקט, בין אם הוא ישראל או עכו"ם, ומלמא דפשיטא הוא, אלא דלפי מה דנקמא לן דאחשבינהו לדינתן ונשוכרין מן הרשות, וכו"ל. הנה אמרנו דהני בשני עבריהם שדרכן בבית שצריך לשכור מכל אחד מהם, וכו"ל, קא משמע לן דלכלא אמרנו ולא לחקרא: (נו) מבצע-הפית. והוא הדין (נז) אם שכרו הרשות מאחד מן השכירים די ואין צריכין לשכור מפלס: י"ז (נז) זו לפניו (מז). ודריסת רגלם של הפנימיים דרך חצר החיצונה: (נח) אוסר. על חצר החיצונה (נט) עד שישכר הרשות מהנכרי. וטעם כל אלה, (ס) דחשבינן כאלו פלס דרים בחצר החיצונה, בין שצריכין רגלם עליו ומצויים שם, וגורו בזה משום שפא וקמרי מפעשיו. ומכל מקום ישראל הדר בפנימית (סא) מטר לטלטל בחצרו מביתו לחצר, שאין העפרים אוסר על ישראל (חיד"י), ואין החצר החיצונה אוסר עליו, שהרי אין לו עליו דריסת הרגל ואינם מצויים שלשם בחצר הפנימי ולא גורו בזה חכמים: (נט) ויש מי שאומר וכו'. ואף-על-גב דבכל מקום ישראל אחד עם עכו"ם אינו אוסר אפלו אם דרים בחצר אחד, סבירא לה דהקא גרע פני, דבבבא דהוא לפניו בחצר (סב) לאו פלי עלמא ידעי מי נמי דר בו ויחשבו פי דרים בו גם ישראל מלבד עפ"ם, וכי חזו דמלטלי בחיצון אתו למימר דשירי בלי שכירות במקום עפ"ם. ומכל מקום להלכה לא נקטין בן, פי הרבה אחרונים דחו זה מהלכה: יח (ס) שיש לו רשות וכו'. ורצה לומר, אף-על-פי שלא הניח שם (סג) והטעם, (סג) דלא גרע משכירו ולקטו של נכרי המבאר בסעיף יא, דלפי שיש לו רשות להשתמש בפית, שוכרים ממנו, האי משכיר נמי דיש לו רשות להשתמש בפית, שוכרין ממנו: (סא) לסלק השוכר תוך זמנו. כגון שהתנה עמו (סז) שרשות בידו לסלקו כל-זמן שירצה (סב) יכולים לשכור ממנו. אפלו לא סלקו עדן, שהרי ש"ל לו צדו (סז) וכותב בחצרו. ומכל מקום פשוט דמפל-שפן (סד) דיכולין לשכור מהשוכר, דכל הפית שלו עקשו. וכתב הפת"י וס"ק, דאפלו השוכר מצוי בביתו, אם רצה לשכור מהמשכיר שוכר: (סג) והוא הדין איש אחר וכו'. פרוש, דלא תיקא דוקא במשכיר מהני זה משום שיש לו נכות בחצר, קא משמע לן דגם באיש אחר מהני בזה שיש לו על-פל-פנים רשות להשתמש שם: (סד) שיש לו תפיסה בפית. וגם בזה (סה) די שיש לו רשות להניח אפלו אם עדין לא הניח, וכמבאר לעיל בסעיף יב: יט (סה) שישאל ואינו יהודי דרים בה. ורצה לומר, ישראל אחד: (סו) ובית אחד של ישראל. ורצה לומר, של ישראל שני: (סז) ואינו פתוח לחצר. אלא לחצר אחת או למבוי, דאלו היה

שער הציון

(נז) רמב"ם ושב"ת הק"ש: (נט) ולענין ערוב, באפן הראשון והשני אין צריך לערב יחד החיצונה עם הפנימית (סג), דפנימי הני רגל הפתח במקומה ואינה אוסרת על החיצונה, וברלעל בסיון שעה, ואף-על-גב דמחזירין פנימית לענין שכירות ואלבא דרבי עקיבא, כמו שכתבו הנשפ"א וקריש"א בסיון דף סה עמוד ב, עין שם, מכל מקום לענין ערוב סדרין לכללא דנקמא לן ככנו לענין רגל המפתח במקומה, ולא העריכו שם בסוגיא ערוב רק אלקא דנבי עקיבא, וכן כתב בגאון-עקב, אבל באפן שלישי פשהה עפ"ם בפנימית ושני ישראלים בחיצונה, בזה צריכין לשכור מן העפרים (גם לערב ביניהם: (ס) עין ברמב"ם פ"ק ב וברש"א וריש"א ב"ד סה עמוד ב וב"ד סה עמוד ב מבאר פן: (סא) גבירא, וכן פסקי הרבה אחרונים, ודלא פלפוש: (סב) אחרונים. ואפשר להסביר עוד קצת טעם לסבירא זו, דעקר הטעם דלא גורו בזה הדר עם העפרים אף-על-גב דאיכא למחש דילמד מפעשיו, משום דהוא מלמא דלא שכיחא, דמסתמי לרוד עמו ביחיד, דאיכא פש"ס, וכותב שדריס כל אחד בחצר בפני עצמו ואין לו עליו רק דריסת הרגל לא מסתמי פלי האי, ולכ"י פזרי בזה שפא וילמד מפעשיו כיון שצריך-ל-פנים שוכר סביד דרך חצרו: (סא) נשכיר: (סב) אחרונים: (סג) אף דבאלה בזה נכתב דוקא בשהניח שם, הני דסבירא לה וגם בזה דפסיק יב בענין דוקא בשהניח, ודלא פדעת הפת"י וס"ק, אבל לרצת השולחן-ארון, ומהאחרונים שהעניקו שם דברי השולחן-ארון להלכה דפשיטא לו רשות לחזקא מהני, גם בזה מהני, וכן מבאר בבית-יוסף ב"א:

ר שם בפ"א ס"ה
ש שם ת תפסיס
ספר ד מחלנות
עובד א שם בפ"א
ב שם בפ"א ד"ש
למי ותלמידו רבי
זינא ג שם ע"ד גבי
פ"טא ת"ב וד"ה
אמר רב ופ"ש רש"י
שם

הלכות שבת סימן שפב

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק נה]

הנה אמינא דהי פשני צפוני שערין כבית שערין לשפז מפל
אחרת.

(86) והיינו כדעת הרבה פוסקים [שהובאו לעיל ס"ק נא], שבשני שותפים
נכרים שגרים בבית אחד צריך לשכור מכל אחד בנפרד. [ויש לעיין,
שהרי לדעת הרמ"א (לעיל ס"ק) אם הם דרים בשותפות אין צריך
לשכור אלא מאחד מהם, ואם כן בשכור ולקטו שאינו דר בחדר נפרד,
ודאי שאין צריך לשוב ולשכור ממנו אחר ששכרו מהבעלים].

[משנ"ב ס"ק נז]

ולקנים מז'.

(87) הנפקא מינה בדינים אלו במציאות הנהוגה בימינו. היא בבניין
מגורים שיש בהם הרבה דירות. באופן שבקומה הראשונה גרות שתי
משפחות יהודיות שומרות שבת ונכרי אחד [או יהודי מחלל שבת
בפרהסיא], ובקומה השנייה גרות רק משפחות שומרות שבת, שלכל
הדעות בני הקומה השנייה יכולים לערב לעצמם להתיר להם להוציא
כלים ששבתו בבית לקומת חדר המדרגות שלהם, ואין הנכרי שבקומה
הראשונה אוסר עליהם, משום שדין של המדרגות כסולם שותרת
מחיצה עליו.

ובמקרה ההפוך, שבקומה הראשונה גרות רק משפחות שומרות שבת,
ובקומה השנייה גר נכרי, או כשעמרים שבתה ויש בה נכרי שגר
בקומה שניה, לדעת השריע לעיל (סי' שעה ס"א) כיון שהמגור
הנכרי הוא דרך הקומה הראשונה, הריהו אוסר עליהם חייבים לשכור
ממנו את רשותו. אמנם, לדעת הבית מאיר (שם) והחוריא (א"ח סי' צו
סי' יח) שלסולם יש דין מחיצה גם לענין רגל האסורה במקומה, אין
הנכרי אוסר ואין צריך לשכור ממנו את רשותו.

ובשיעור דוחב המדרגות שיחשבו למחיצה, הסתפק החוריא (א"ח סי'
סה סי' ע"ד אחר) האם הוא בג' או בד' טפחים. ובשנת הלכות (סי'
שנה ס"ט) כתב שנסקנת החוריא שער ד' טפחים תורת מחיצה עליה,
ומד' טפחים ומעלה אינן נחשבות למחיצה [וראה מה שכתבנו לעיל
סי' שעה ס"ק ג].

[משנ"ב ס"ק נח]

שערין העכ"ם אוסר על ושאול ויחיד.

(88) ואם שמבואר בגמרא (עירובין סד, ב) שבמקום שישארל דר
בחיצונה הדבר שביח ישראל יחיד ידור עם הנכרי בפנימית, מ"מ לא
מזר שהנכרי יאסור על הישראל שבפנימית, ובטעם הדבר כתבו התוס'
(שם ד"ה התם) שכיון שברוב הפעמים לא שכיח ישראל יחיד ידור
עם הנכרי, לא פלוג רבנן. והרשב"א (שם ד"ה התם) הביא את תירוצו
הראשון, שכיון שהישראל הדר בחצר החיצונה גורם לישראל הפנימי
לדור עם הנכרי, קנסו חכמים רק את החיצון שיחשב כשני ישראלים
דרים בחיצונה [והרי"ן (שם ד"ה פנימי) הקשה על סברה זו, שאם כן
כשישראל יחיד דר בפנימית וישראל נכרי בחיצונה, יהיה החיצון
מותר לטלטל בלא שכירות, כיון שהפנימי גורם לחיצון שידור עם
הנכרי, ראה שם מה שתיירץ].

[שעה"צ ס"ק נט]

אין צריך לקרב נדד החיצונה עם הפנימית.

(89) היינו לענין שידה מותר לכל אחד מהם לטלטל כלים ששבתו
בביתו לחצירה. אבל אם הם רוצים לטלטל כלים אלו מהפנימית
לחיצונה, ודאי שהם צריכים לערב ביניהם.

[שו"ע סי' ח]

ואם לאו אינו מועיל אלא-אם-כן ושאול מהשוכר.

(90) ובמקומות ציבוריים שמשכירים חדרים לישראלים ולנכרים כגון

בית מלך וכדו', ורוצה לשכור מהבעלים אף לזמן שאחר שיצאו
האורחים הנכרים, כתב בספר חכמת הלב (פ"ו סכ"ג) לפי דברי החוריא
(א"ח סי' פב ס"ק ח), שאם הבעלים הוא נכרי, יכול לשכור ממנו. ולא
רק לגבי הזמן שעדיין לא שכרו מועילה השכירות מהבעלים, אלא
מועילה היא גם לזמן שכבר השכיר את החדרים לנכרים, כל שיש
לבעלים רשות להניח חפץ בחדרים, או שיכול להעביר את מקום
אכילתם לחדר אחר, שאם לא כן, צריך לשכור כל חדר וחדר
מהשוכרים עצמם. ואם הבעלים הוא ישראל, אי אפשר לשכור ממנו
לגבי אותם שעדיין לא שכרו, גם אם יוכל להעביר למקום אחר, אבל
לענין אותם שכבר שכרו, יכול לשכור מבעל המלון אם יש לו רשות
להניח שם חפצים.

[משנ"ב ס"ק ס]

אף-על-פי שלא הניח שם.

(91) ולקמן פסק השריע (סי' שפד ס"ב) שאנשי חיל המלך שנכנסו בבתי
היהודים, אם יש ליהודים באותם מקומות כלים שאסור לטלטלם
בשבת, אין אנשי חיל המלך אוסרים עליהם, וראה בביתל שם (ד"ה
כלים) שהביא מחלוקת הפוסקים האם די כמה שיש ליהודים רשות
להניח שם כלים, או שצריך שיהיו מונחים שם כלים בפרט, וחילק
שם בין דברי השריע כאן בנכרי שהשכיר ביתו לנכרי אחר, לבין אנשי
החיל שנכנסו לבתי היהודים. [וראה מה שכתבנו שם].

[משנ"ב ס"ק סא]

קלן שהתנה עמו שישלם לו סכום קלן.

(92) וכן אם המנהג בעיר שהמשכיר יכול לסלק את השוכר מתי שרצה,
כתב הריטב"א (עירובין סה, ב ד"ה אמרו) שאפשר לשכור גם
מהמשכיר.

ואם יכול לסלקו רק על ידי שיתן לו דמים, כתב בשו"ת הרשב"א (נ"ח
סי' ד) שאין זה נחשב שיכול לסלקו, וצריך לשכור דוקא מהשוכר.

(93) בביאור הדברים כתב החוריא (א"ח סי' פב ס"ק ח), שבאופן שביד
לסלקו, נחשב שיש לחצר שני בעלים, שהרי המשכיר יכול לסלק את
הנכרי מהחצר ולהשכיר לישראל את כל החצר, ולכן גם כשלא סילק
את השוכר נחשב כאילו סילקו בשעה שהשכיר לישראל ובאותו רגע
חזר והשכיר לו את מה שנשאר משכירות הישראל, ובשכירות כזאת
כבר הפקיעו חכמים גזירתם על דירת הנכרי. והרשב"א (עבודת הקודש
בית נחיות שער ד ס"ג) כתב, שכיון שיכול לסלק את השוכר, נחשב
המשכיר לבעלים העיקרי, ולכן אפשר לשכור ממנו.

[משנ"ב ס"ק סב]

שערין שיר לו צדיק.

(94) ואם המשכיר הוא ישראל, כתב החוריא (א"ח סי' פב סוף ס"ק ח,
וסי' צ ס"ק לט) שאי אפשר לשכור ממנו גם באופן שיכול לסלק את
השוכר בכל עת שירצה. ודבריו הם לשיטתו [ראה בהערה הקודמת],
שכשמשכיר המשכיר לישראל נחשב בזה כאילו סילק את השוכר
הנכרי, ולכן אם המשכיר הוא ישראל אינו יכול להשכיר, שהרי באותו
רגע שמסלק את הנכרי אין כאן דירת נכרי שאוסרת. [ויש להוסיף, שלפי
מה שביאר החוריא (הובא בשו"ע לעיל ס"א) שסוד תקנת חז"ל היתה
שתודיע לישראל זכות בחצר מכה דיוור הנכרי, אם כן במשכיר ישראל
שהזכות של השוכר בחצר אינה מכה דיוור הנכרי אלא מכה המשכיר
הישראל, אין מועילה שכירות זו]. וראה בהערה הבאה בדעת הריטב"א.
(95) אמנם בריטב"א (עירובין סה, ב ד"ה אמרו) מבואר שכיון שבד
המשכיר לסלקו, נחשב בזה שיש לו תפיסת יד שם, ולעיל (שם ד"ה
רשב"ל) כתב שתפיסת יד מועילה כשכירו ולקטו, ולפי זה משמע שגם
כשהמשכיר הוא ישראל אפשר לשכור ממנו, ככל שכיר ולקט ישראל
של נכרי. [ולדעה השניה בשו"ע סי' א יצטרך לערב עמו].

הלכות שבת סימן שפ

ביאורים ומוספים

[שעה"צ ס"ק טו]

אין לדין דפסקין פשיטת הרא"ש לענין חלוקה⁽⁹⁶⁾.

(96) ששתי חצרות הפתוחות זו לזו על ידי חלון שביניהן, ובחצר אחת דרים שני ישראלים ובחצר האחרת דר נכרי, מותר להכניס ולהוציא מחצר לחצר בשבת דרך חלון שביניהן, ואין צריכים לשכור מהנכרי, והטעם הוא, שכיון שאין ביתם פתוח לחצירו אינם נחשבים שדירים עמו.

[שעה"צ שם]

ובנדיא לא מקרי בגין זה שנים במקום צדדי⁽⁹⁷⁾.

(97) והחזו"א כתב (או"ח סי' צו ס"ק ח), שאין זה מוכרח, משום שיש לחלק בין הגדרון לעיל (ס"ג) בשתי חצרות הפתוחות זו לזו על ידי חלון שביניהן, ובחצר אחת דרים שני ישראלים ובחצר השניה דר נכרי, שהחצר אינה משותפת לישראלים ולנכרי יחד, שאז לא גזר, לבין הגדרון שלפנינו שהחצר משותפת לאחד הישראלים ולנכרי שבוה יתכן שגזר.

[בה"ל ד"ה אסור]

למחמיר בזה אף לדין⁽⁹⁸⁾.

(98) ובטעם הדבר, כתב הבעל המאור (עירובין יט, ב בדפי הר"ף) שכדי שלא ילמדו ממעשיו של הנכרי, החמירו רבני עקיבא שגם רגל המותרת אסרת, אף שבעלמא אין הלבח כמותו.

[בה"ל ד"ה דין]

הא לענין לטלטל מביה לבית חבירו שפיר כפני⁽⁹⁹⁾.

(99) דעת החזו"א (או"ח סי' צו ס"ק ז) שאם עירבו רק את הבתים מותר לטלטל מבית לבית, אבל אם עירבו גם את החצירות אסור לטלטל גם מבית לבית, משום שלא ביטלו חכמים גזירתם לחצאין.

[משנ"ב ס"ק עה]

בחד קש"ב וצ"ע אסור⁽¹⁰⁰⁾.

(100) ומכאן הוכיח בביה"ל לעיל (סי' ד"ה אז הנכרי) שנכרי הדר בבית שבהצר אסור רק לטלטל מבית הישראלים לחצר, אבל אינו אסור עליהם לטלטל בתוך החצר או המבוי כלים ששבתו בחצר או במבוי, שאין החצר נחשבת מהמח הנכרי כפרמלית.

[משנ"ב ס"ק עו]

ויכמו בכל מקום שיש בתים מיוחדים ונחצר משפחה לכלם⁽¹⁰¹⁾.

(101) ולענין טלטול בכפינה בשבת, הביא השבלי הלקט (סי' קיא) שרב יחזקאל גאון נשאל האם צריך לשכור את רשות הנכרי לשב, כך, והשיב שאינו צריך, והוסיף שגם גאון אחר כתב שאינו צריך. ודב"י ביאר, שכונתם באופן שאין בתים מיוחדים בכפינה. אנעב, הבית מאיר (כ"ב) כתב שאין נראה לפרש כן, שאם כן דין פשוט הוא לכל הדעות ומה החידוש בזה. ולכן כתב שלולי דמסתפינא היה נראה לבאר סברת הגאונים, שכיון שכל טעם שכירות הוא כדי שהישראל ימנע מלדור עם הנכרי, בספינה שאינו יכול

להמנע מליסוע עם נכרי לא תיקנו חכמים שכירות. ועוד ביאר את סברת הגאונים, שכפינה אינו דבר שכיח כל כך, ולא גזרו בו חכמים. ולפי זה רצה להתיר בזמנינו לטלטל בלי שכירות במקומות שאי אפשר שלא לדור עם הנכרי. ומ"מ הסיק, שחלילה להקל במקום שכל הפוסקים סתמו לאיסור, ובדאי ראוי לשכור בכל מקום, אלא שבשעת הדחק שאי אפשר לשכור, עדיף לערב בלי שכירות מאשר לא לערב כלל ונראה מה שכתבנו לעיל ס"ק א.

[משנ"ב שם]

דענין רשות הספינה שנה לו לבר ויכלת פירו להשכיר⁽¹⁰²⁾.

(102) וכיון שהשכיר כבר לישראל לפני שהשכיר חדרים לנכרים, שוב אינו יכול לחזור בו, ואפילו בהשכיר סתם, אם השכיר קודם השבת הראשונה טרן בהשכיר לזמן, וכמו שכתב בשעה"צ לעיל (ס"ק ב).

[משנ"ב שם]

דאז די בפה ששוכרין מקמו בלך⁽¹⁰³⁾.

(103) דין זה למד הביי (ד"ה ומשמע) מדברי הרשב"א (עבודת הקודש בית נתיבות ש"ד סי' ג), שכתב שישראל המשכיר ביתו לנכרי ויש לו רשות להניח חפצים בבית השוכר, נחשב המשכיר לשכירו ולקטנו של השוכר, ואפשר לשכור ממנו את רשות השוכר. וכתב הביי שמה שכתב הרשב"א דין זה במשכיר אינו ברוקא, אלא כל אדם שיקבל רשות מהנכרי להניח חפצים הריחו כשכיר ולקטנו, אלא שנקט מקרה שכית, שכן דרך משכיר ושוכר שהשוכר נותן רשות למשכיר להשתמש בביתו.

[משנ"ב ס"ק עז]

אלא כשעה ששוכר מקומם פרושו לו ששכירות זה שוכרים כפני⁽¹⁰⁴⁾.

(104) ולעיל (ס"ק ח) ביאר שהחידוש הוא, שהשכירות הנצרכת לענין היתר טלטול אינה נכללת בשכירות הבית, ואין אומרים שיש אומדנא דמובח שלא שכר ממנו את הבית על דעת שיהיה אסור לו לטלטל בשבת, אלא צריך לומר בפירוש שבשכירות זו שוכר גם את רשותו, ודעת החזו"א בזה ראה לעיל ס"ק ח.

[בה"ל ד"ה ויש]

אף"שלי"פירין אין נטפלים לו⁽¹⁰⁵⁾.

(105) וכן דעת החזו"א (או"ח סי' צ ס"ק לד) שהישראלים אינם נטפלים לנכרי, וצריך לשכור ממנו את רשותו ולערב ביניהם. וכן כתב בשו"ת מנחת יצחק (ח"ד סי' נד), אלא שכתב שבשעת הדחק יש להקל על פי מה שכתב בשו"ת חיים שאל (ח"ב סי' כב), שאם הישראלים מתארחים רק שלושים יום והנכרי הוא בעל הבית קבוע, הריהם בטלים לגבי. מאידך, בקצושי"ע (סי' צד סי"ד) השהו את המתארח אצל בעל הבית נכרי למתארח אצל בעל הבית ישראל נראה מה שכתבנו בשעה"צ לעיל סי' שע ס"ק לז.

הלכות שבת סימן שפב רנג באר הגולה

ד' תוספות וקראש
ש' בשם ר"י
ה' לשי"י שם
ו' נרמזים פקוק ב
סלכות ערובין כ"ד
פירוש פמ"ק
דלציל, וכתב הרב
הפד"ר א"י-ליי
שיש לאחוריהם כ"ה
שיטה אחרת, ד"ה
של רמב"ם אצל
וכוונתו נראה

יכול לערב יעמו דרך החלון שביניהם * כדי להוציא כליו דרך בית שבעו הפתוח לחצר; (סח) אבל אם פתח פתוח ביניהם, מותר. (סט) ויגיש מי שאומר דאף אם פתח פתוח ביניהם אסור: כ' והצר (ע) שישקראל ואינו יהודי שרונים בה והיו חלונות פתוחות מבית ישראל זה לבית ישראל זה ונעשו (עא) ערוב דרך חלונות, אף-על-פי שהם מותרים (עב) להוציא מבית לבית דרך חלונות, (עג) הרי הם אסורים להוציא (עד) מבית לבית דרך פתחים מפני האינדיהודי עד שישפיר: הנה ספינה שיש בה ישראלים רבים (עה) * ויש להם בתים מותרים, צריכים לערב ולשכר רשות (עו) מן האינדיהודי בעל הספינה (עז) או * להכליעו בשכר הספינה (כ"י בשם שבייליקט). וענין לעיל סימן שסו סעיף ב:

באר היטב

(יג) שישקראל. חצר של א"י קדושה בהמה וספר לישראל הדר שם להקנים ולהוציא, ואם נתאכסן שם ישראל עמו איתו אסור בעה"ב על האונות ולא האונות של פצלי-הבתים, כ"י, ט"ז:

באר הגולה

והפאדור והראב"ד (והבא בחורשי רש"י) להחמיר בזה אף לדין⁹⁸, וכן נוטה שם דעת הרשב"א בחורשי, ובספרו גבורות-הקדוש גס"ב קטב שלדעה זו תפעה נוסח, וכן הרשב"א נוטה לדעה זו, שכן שם, וכן הסכים הרב הפאדור, וגם בדעת הר"ף והרא"ש אינו ברור ואפשר שגם הם סוברים כן ומה שהשמיטנו דין זה, משום דקמכו על הא דב"י אצלנו בסוף פקוקין, וכמו שכתב בטלחות להרמב"ן, וגם השור העמיק בן להלכה, ועל-כן קשה להקל בזה: * כדי להוציא כליו דרך וכו' לחצר. משמע דחזקא לענין זה לא מצי ערוב, הא לענין לטלטל מביתו לבית חבירו שפיר מהני⁹⁹, וכן בדין, שמהי כל החשש הוא שפא וסוף הישראל על זה וידיד במקום עכו"ם, ולא שנה זה רק אם הוא מותר לטלטל בחצר והנה מצוי בחצר, מה שאין כן אם לא הוא שרי לטלטלי רק בביתו, שם השתא מוספי ושקאל לדור, שהרי בחצר הוא יחיד תמיד במקום עכו"ם, וכן ספק הכשק"א בעבודת-הקדוש להרא"ש, וכן משמע מרש"י בדור המתחיל אסור לשטות, אבל מרשב"א נאכח דקבל מצי גורו ואפילו לביתו של חבירו אסור לטלטל דרך חלון, וכן כתב במאמר-הדרבי מסבא דנקשה, ועדיף עיון לדינא, ודע עוד, דבעבודת-הקדוש מבאר להרא"ש דעל-פלגנים אם ישכור שניהם הרשות מן העפרים ויערבו ביניהם, שרי לטלטלי בכל גווי בין מבית לבית בין מבית לחצר, דעל-פלגנים לא התמיר בזה יותר מקאם שני ישראלים דרים עם עכו"ם דלא הצריכו אלא שכירות, ולא התמירו שלא יועיל אפילו שכירות כדי שלא ידור במקום עכו"ם: אבל מדברי התוספות דבור המתחיל 'מכאן' לחד תרצא שם וכו' ממה שכתבו אף-על-פי דעכו"ם אסור עליהם יכולין להשפיר מוכח דהשתא דמור שלא לעשות סיוע ליחיד הדר במקום עכו"ם, אפילו בשכירות נמי אסור, וכן כתב הרשב"א שם בחד תרצא, אכן בספר גאון-עקב הסכים ססבא להתיר בשכירות: * ויש להם בתים מותרים וכו'. עין בעבודת-הקדוש להרשב"א דף כה עמוד ד' שהביא גס"ב דין זה, ובספר העמיק בעל ארחות-חיים, הביא בביית-יוסף, אכן משמע שם מדקדקי, דאם המחיצות אינן קבועות אפשר דלא מקרי מחיצות, וכדברים בחד בית דמי שאינם צריכים לערב, וזה לשונו שם: ואפשר שמחיצות שעשוין בספינה אינן מחיצות, שאין אלא לשעה לאכל שם בצניעות, וכל מחיצה שאינה אלא לשעה לצניעות אינה מחיצה, וצריך להתחשב בדבר, עד כאן לשונו, ופשוט דהכי שיש בתלים בתיים לעולם, דליקא להסתפק קלל להתיר. ודע, דאפילו אם אין הישראלים נוסעים בספינה למשך יותר משלושים יום גס"ב צריכים לערב ולשכר, וליקא להקדים משהם ראינם אלא אוהבים ובהיותם בסוף סימן שש, ענין שם בשערי-הציון, אכן אם בעל הספינה ישראל, נוסעים לו וריגם אלא באוהבים עד שלשים: * להכליעו. עין בטנא-בניהם

שער הציון

(ס) רמב"א ותוספות, רק שהתוספות נקט זה בלשון שפא, אכן לדין הפסקין כשיטת הרא"ש לענין חלון¹⁰⁰ לעיל סעיף כ' אין מקום להסתפק בזה והדאי לא מקרי כבטן זה שנים במקום עכו"ם¹⁰¹, וכן משמע בעבודת-הקדוש להרשב"א: (סא) דעת רש"י לא יחידא, שהרי רבנו יהונתן וקאור ור"ה והרשב"א בעבודת-הקדוש מסכימים לדעתו, אכן בחורשי מציד לשיטת התוספות, וכן הרשב"א: (סב) פשוט, וכן פתב במאמר-הדרבי: (סג) פשוט: (ע) פוסקים בבאר דברי הרמב"ם: (עא) מפרש בעבודת-הקדוש דף כה עמוד ב: (עב) מן מבאר בשביל-לקט ומוציא בביית-יוסף, וכן פתב הגר"י, ודברי דמשקאל-ענין בזה אינם מובנים, ומדברי הגר"א אין הקצו לפרוש:

משנה ברורה

פתוח לחצר זה, אס"פ הרי יש כאן שני ישראלים במקום עכו"ם, והדין פשוט דצריכין לשכר הרשות ואחר-כך לערב ביניהם, רק הקא דבית אחד אינו שנה לקאן, שהרי פתחו לצד אסור, ואס"פ לא נשאר כאן רק ישראל אחד במקום עכו"ם ואינו צריך שום תקון לטלטל בחצר, ואשמענין הקא שישקראל השני אסור לטלטל דרך חלון לבית ישראל זה ומשם לחצר אפילו אם נתערבו על-ידי חלונות שיש ביניהם; ואף-על-גב דמשום ישראל זה שמטלטל גס"ב מן דרך ביתו של ישראל מסתברא דלא מקרי (סא) שנים במקום עכו"ם לאסור, דלא שנה זה רק קששניהם לטלטלי דרך פתחים לחצר, אפילו הכי גורו בזה משמע אסור, דאם זה מותר ישראל פלוני לטלטל דרך ביתו של זה לחצר וסוף הישראל על זה וידיד עם עכו"ם, דלא מוספי משום שהוא יחיד, שהרי עוד ישראל אחד מצוי כאן, וילמד ממשעיו של עכו"ם: (סח) אבל אם וכו' מותר, דאפילו בלא ערוב לא מוספי ישראל לדור כאן יחיד, שהרי הישראל מצוי תדיר כאן דרך פתחו, ולכדי לא גורו בזה שלא יחגי ערוב: (סט) ויש מי שאומר, ויש להחמיר (סא) בדין זה, וענין באר הגולה: כ' (ע) שישקראל יעבו"ם שרונים בה, רוצה לומר, ופתחיהן של בתי ישראלים (סא) פתחים לחצר: (עא) ערוב דרך חלונות, רוצה לומר, על-ידי חלונות שיש ביניהם כל הערוב שעשו, וכל-שכן אם יש פתחים ביניהם: (עב) להוציא וכו' דרך חלונות, והוא הדין דרך (סא) פתח אם יש ביניהם: (עג) הרי הם אסורים, דסלקא דעתא אמינא פיון שערבו יחד דרך חלונות או פתחים שיש ביניהם, (ע) ונחשבו כבעל-הבית אחד הדר בחצר של עכו"ם ואין אסור עליו להוציא מבית לבית אפילו דרך אור החצר, קא משמע לן: (עד) מבית לבית דרך פתחים, רוצה לומר, דרך אור החצר, דאלו דרך פתח שיש בין בית לבית מותר על-ידי ערוב שעשו לכלי עלמא ונהרא: (עה) ויש להם בתים מותרים, רוצה לומר, שיש שני ישראלים או יותר שולכל אחד מהם מותר מותר לאכילה, (עא) דאם היו אוכלין במקום אחד, אפילו בזה ובהם קחד חשיב ואינו אסור¹⁰²: (עו) מן העכו"ם בעל הספינה, וכמו בכל מקום שיש בתים מותרים ויחצר משתפת לבס"מ¹⁰³, שצריכין לערב ולשכר, ומבאר בביית-יוסף, דלא מהני בזה ששוכרים מבעל הספינה אלא אם שוכרין ממנו קדם שחלק המקומות לכל אחד מן העכו"ם, דעדין רשות הספינה שיה' לו לבד ויכלול בידו להשכיר¹⁰⁴, אבל לאחר שחלק המקומות לשכר שוכרים כליו בכל מקום, דאז די בזה ששוכרין ממנו בלבד¹⁰⁵: (עז) או להכליעו, רוצה לומר, דאפילו לא שוכר ממנו אחר-כך, אלא בשעה ששוכר מקומם (עז) פירשו לו שבשכירות זה שוכרים ממנו¹⁰⁶ גס"ב

